

บทที่ 5

เสียงสะท้อนที่ดังก้องในสังคม

ข้อมูลในบทนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอบทเรียนซึ่งพูดในฐานะเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มดังกล่าว รูปแบบของการนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจะเป็นการยกเหตุการณ์ของกรณีศึกษาซึ่งได้แบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นบทเรียนให้แก่สังคมหรือคณะบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมทางเพศต่อไป

เรื่องของเด็กที่ไม่เล็กในสังคม

กรณีศึกษาถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของการละเมิดสิทธิเด็กในยุคสังคมเสื่อมโทรม ไม่มีใครทราบจำนวนของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศและไม่ได้รับการช่วยเหลือนั้นมีอีกมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดคำถามว่าสังคมจะมีแนวทางในการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่

การทำความเข้าใจกับปัญหาดังกล่าว จำเป็นที่สังคมควรเข้าใจถึงความสำคัญของการละเมิดสิทธิเด็ก งานวิจัยต่างๆ บ่งชี้ว่า การทารุณกรรมทางเพศนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก และมีผลต่อเนื่องถึงครอบครัวและสังคม นำไปสู่วงจรที่เรียกได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ไม่สิ้นสุด ดังเช่นกรณีศึกษาต้องทนทุกข์กับบาดแผลที่ได้รับมายาวนาน ซึ่งลักษณะของการถูกทารุณกรรมทางเพศเกิดจากบุคคลในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด ทำให้กรณีศึกษาไม่ทันที่จะได้ระมัดระวังตัว ประกอบกับไม่มีทักษะในการป้องกันตนเอง อีกทั้งไม่คาดคิดว่าบุคคลที่อยู่ในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดจะคิดกระทำการทารุณกรรมกับตนเด็กได้ แต่ในสถานะสังคมปัจจุบันเมื่อคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หน้าที่ดูแลบ้านหรือดูแลลูกหลานก็ต้องฝากให้ญาติหรือคนใกล้ชิดตลอดจนบุคคลในครอบครัวซึ่งอาจเป็นหญิงหรือชายดูแลเด็กเพื่อเป็นการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระของครอบครัว เนื่องจากเด็กบางคนยังไม่สามารถช่วยเหลือดูแลตนเองได้ดีเท่าที่ควร จึงทำให้คนใกล้ชิดมีโอกาสดูตามลำพังกับเด็กเสมอ รวมทั้งมีอำนาจที่จะบังคับถึงแม้จะเป็นเพียงพ่อเลี้ยงก็ตาม นอกจากนี้จะพบว่าสภาพครอบครัวของกรณีศึกษา

ความอบอุ่น และผู้เสียหายอยู่ในช่วงวัยเด็กไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น และไม่มีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน จึงทำให้ไม่สามารถปกป้องตนเองจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้

ภายหลังที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ เด็กส่วนใหญ่จะเก็บเรื่องดังกล่าวเป็นความลับเสมอ จะเห็นได้จากกรณีศึกษาสามารถเก็บความลับได้นาน 1 ปีโดยไม่มีใครทราบเรื่อง แม้กระทั่งมารดา ของกรณีศึกษาเอง สาเหตุที่กรณีศึกษาเก็บงำเรื่องดังกล่าวไว้กับตนเอง เนื่องจากกรณีศึกษากลัวคำ ข่มขู่จากพ่อเลี้ยงซึ่งมีอิทธิพลเหนือกว่าตนมาก ตลอดจนความอับอายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะ กรณีศึกษาคิดว่าหากเรื่องราวดังกล่าวถูกเปิดเผยครอบครัวก็จะเกิดปัญหาขึ้นได้ จึงทำให้กรณีศึกษา ไม่กล้าที่จะเปิดเผยความลับนี้ต่อผู้อื่นทราบ

ประวัติการเลี้ยงดูของครอบครัว กรณีศึกษาเติบโตจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน โดยพ่อซึ่งเป็นบุคคลที่คอยให้ความรักและความเมตตาแก่กรณีศึกษานั้นก็ไม่สามารถที่จะติดต่อได้ ทำให้กรณีศึกษารู้สึกโดดเดี่ยวและอ้างว้างขาดที่พึ่งพิงในยามที่ต้องการความช่วยเหลือ ส่วนมารดาก็ มีสามีใหม่และยังต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียวจนไม่มีเวลาดูแลกรณีศึกษาได้เท่าที่ควร โดยทั่วไปเมื่อเด็กรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองขาดที่พึ่งพิงมักจะแสดงอาการเจ็บขริบ ซึมเศร้า และแยกตัวออกจากสังคม เพราะคิดว่าตนเองไร้คุณค่า ไม่มีใครที่จะเข้าใจตนเองได้โดยเฉพาะในยามที่ประสบ ปัญหา แม้กระทั่งมารดาของกรณีศึกษาเองก็ไม่สามารถเป็นที่พึ่งพิง ปกป้องและช่วยเหลือ กรณีศึกษาได้

นอกจากนี้ บุคลิกภาพ อารมณ์จิตใจมารดาของกรณีศึกษา มีลักษณะอ่อนแอและสมยอม หาที่ พึ่งพิง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ขาดความเชื่อมั่น ขาดรัก ขาดทักษะสังคมและการแก้ปัญหา อย่างเหมาะสม ในขณะที่พ่อเลี้ยงจะแสดงออกในทางก้าวร้าว ใช้อำนาจ ซึ่งแสดงออกได้อย่าง ชัดเจนในลักษณะของผู้กระทำ จึงทำให้พ่อเลี้ยงประพฤติตัวเป็นใหญ่กดขี่ให้ภรรยาและลูกอยู่ต่ำ กว่าตนเอง หลายครั้งที่เกิดปัญหาขึ้นมารดาก็จะไม่สามารถปกป้องกรณีศึกษาได้เพราะถูกพ่อเลี้ยง กดขี่และใช้อำนาจที่มีอยู่ข่มเหงมารดาได้ ส่งผลให้กรณีศึกษาถูกทารุณกรรมทางเพศ โดยที่ พ่อเลี้ยงไม่รู้สึกรู้สิดในการกระทำความผิด ในขณะที่ยกรณศึกษาก็ไม่สามารถขอความช่วยเหลือจาก มารดาได้จนตนเองถูกกระทำซ้ำจากผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่าตนและมารดา

ภายหลังที่กรณีศึกษาถูกทารุณกรรมทางเพศและได้รับการช่วยเหลือ กระบวนการตรวจหา หลักฐานในขั้นแรกจากแพทย์ทางนิติเวช ผลที่ได้จากการตรวจภายนอกอาจไม่พบบาดแผลใด ๆ แต่ภายในร่างกายส่วนใหญ่แพทย์จะพบเพียงเยื่อพรหมจารีฉีกขาด ไม่พบตัวอสุจิ จึงมักลง ความเห็นว่า อาจผ่านการร่วมประเวณีแต่ตรวจไม่พบหลักฐาน ส่วนผลการตั้งครรภ์ โรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์และตรวจเลือด ปกติ จะพบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศเป็นระยะเวลาสั้น

กว่าที่เด็กจะได้รับการช่วยเหลือ หลักฐานหรือร่องรอยจากการถูกทารุณกรรมทางเพศมักจะหายไป ทำให้ขาดหลักฐานเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดได้

ผลกระทบจากการถูกทารุณกรรมทางเพศนอกจากจะได้รับการบาดเจ็บทางร่างกายภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศแล้ว ผลที่ตามมาซึ่งยากแก่การดูแลและช่วยเหลือ คือเด็กจะขาดความภาคภูมิใจในตนเอง มีภาวะซึมเศร้า รู้สึกว่าตนเองมีมลทิน ไม่สะอาด รู้สึกว่าตนเองถูกทรยศหักหลัง ทำให้ฝันร้ายคิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นอนไม่หลับ เหม่อลอย หวาดระแวง รู้สึกผิด แยกตัวออกจากสังคมและคนใกล้ชิด ขาดสัมพันธภาพกับผู้อื่น บางรายอาจทำร้ายตนเอง ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านการเรียน ผลการเรียนตกต่ำ ไม่มีสมาธิเท่าที่ควร บางครั้งเกิดภาวะถดถอยคือปัสสาวะรดที่นอน รวมถึงความผิดปกติทางเพศ บางครั้งที่กรณีศึกษาทนแบกรับปัญหาไม่ไหวก็จะแก้ปัญหาโดยการหนีออกจากบ้าน ทำให้เสี่ยงต่อการติดสิ่งเสพติดและถูกบังคับให้ค้าประเวณีได้ นอกจากนี้กรณีศึกษามีความคิดอยากฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา จากปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนจะทำให้กรณีศึกษามีแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ช้าหน้าก่อนปัญหาการร่วมเพศ โอกาสที่จะถูกกระทำซ้ำจากบุคคลอื่นมีสูงขึ้น ในด้านอารมณ์และพฤติกรรมจะมีแนวโน้มของความก้าวร้าวต่อตนเองและบุคคลมากขึ้น เนื่องจากกรณีศึกษาจะขาดความนับถือตนเอง จึงปล่อยชีวิตตนเองไปตามยถากรรมโดยไม่มีการกำหนดแบบแผนชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น จึงขาดความเคารพเชื่อฟังผู้อื่น

จากประสบการณ์การถูกทารุณกรรมทางเพศของกรณีศึกษา กรณีศึกษาสามารถรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สามารถให้ข้อมูลและมีความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าโหดร้ายน่ากลัว เกิดความอับอาย อยากตาย และร่างกายของตนได้รับบาดเจ็บ ดังเช่นข้อมูลที่กรณีศึกษาได้ให้แก่ผู้ศึกษา ดังนี้

- โหดร้ายน่ากลัว กรณีศึกษาให้ข้อมูลว่ารู้สึกกลัวมาก กลัวจนตัวสั่น หลับตาครั้งใดก็จะเห็นภาพเหล่านั้นเสมอ

- หมดอนาคต กรณีศึกษารู้สึกว่าตนเองหมดอนาคต ไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอย่างไร บางครั้งคิดอยากหนีออกจากบ้าน

- อับอาย กรณีศึกษารับรู้ว่าการถูกทารุณกรรมทางเพศทำให้เกิดความอับอายเพื่อนที่โรงเรียนและเพื่อนบ้าน กลัวคนอื่นจะนินทาและล้อเลียน มองตนเองเป็นคนไม่ดี

- อยากตาย ความรู้สึกโหดร้ายน่ากลัว ความอับอาย และหมดอนาคต ส่งผลต่อจิตใจของกรณีศึกษาอย่างมาก ทำให้คิดอยากฆ่าตัวตาย

- ร่างกายได้รับบาดเจ็บ ผลของการถูกทารุณกรรมทางเพศทำให้ได้รับบาดเจ็บทั้งภายในและภายนอกร่างกาย การบาดเจ็บนั้นมีทั้งอาการบาดเจ็บที่รุนแรงและไม่รุนแรง เช่น กรณีศึกษาข้างต้นก็จะถูกตี และบีบข้อมือ เป็นต้น

- การรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อครอบครัว จากการถูกทารุณกรรมทางเพศส่งผลให้กรณีศึกษารับรู้ถึงความหวังไขของมาดา ตลอดจนคอยดูแลเอาใจใส่กรณีศึกษาเพิ่มมากขึ้น ภายหลังที่ความลับถูกเปิดเผย

- การรับรู้การจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กรณีศึกษามีวิธีการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยการอยู่คนเดียว ในห้องหรือแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น เพื่อลดความอับอายหากมีใครทราบเรื่องดังกล่าว ภายหลังจากที่กรณีศึกษาได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานคุ้มครองเด็ก กรณีศึกษาพยายามเบี่ยงเบนความสนใจ โดยการหันไปทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้ตนลืมเหตุการณ์อันเลวร้ายได้ โดยการเดิน วาดรูป หรืออ่านหนังสือ เป็นต้น การได้รับกำลังใจ ความช่วยเหลือ และคำแนะนำจากบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลอื่น ทำให้กรณีศึกษารู้สึกพอใจกับการช่วยเหลือเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือ การติดต่อประสานงาน หรือการดำเนินคดีผู้กระทำผิด

การมีส่วนร่วมในสังคม

ปัญหาการทารุณกรรมทางเพศเด็ก เมื่อเด็กได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่ให้การคุ้มครองสิทธิเด็กตาม พ.ร.บ.2546 แล้ว การประเมินภายนอกเด็กบางรายอาจได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย อันเนื่องมาจากการถูกทำร้ายทางร่างกายจากผู้กระทำด้วย นอกจากนี้การเยียวยารักษาอาจไม่ใช่เพียงรักษาทางด้านร่างกายเท่านั้นแต่การรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแขนงใดแขนงหนึ่งอาจช่วยเด็กได้ไม่มากพอ เพราะเมื่อบาดเจ็บทางด้านร่างกายของเด็กรักษาหายแล้ว แต่ยังมีปัญหาอื่นๆที่ยังรอให้เยียวยารักษาต่อไปอีก เพราะการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพจากเป็นต้องมีการประสานงานแบบทิมสหวิชาชีพ เพราะผู้เชี่ยวชาญที่จะให้การช่วยเหลือเด็กทางแขนงใดแขนงหนึ่งก็ไม่อาจจะช่วยได้อย่างครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ซึ่งทิมสหวิชาชีพจะหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรม มีความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างมีระบบและเป็นกระบวนการ โดยอยู่บนพื้นฐานของเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยจะมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่องในการประเมินสภาพการณ์ของปัญหาและมีความรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการช่วยเหลือ โดยทิมสหวิชาชีพที่ให้การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมควรประกอบด้วย

1) แพทย์ / จิตแพทย์ มีหน้าที่ประเมินสภาพความเสียหายทั้งด้านร่างกายและจิตใจ บำบัดรักษา ผู้ป่วยเด็กและสตรีที่ถูกกระทำ รุนแรง และรายงานสรุปผลการประเมินสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย

2) พยาบาลหรือพยาบาลให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ในการคัดกรองทางด้านร่างกายจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้เด็กบางรายอาจถูกทำร้ายร่างกายร่วมกับการถูกทารุณกรรมทางเพศด้วย ทางด้านจิตใจพยาบาลสามารถประเมินสภาพของเด็กว่ามีภาวะวิกฤตด้านจิตใจหรือไม่และให้การดูแลช่วยเหลือตามสภาพจิตใจ เพื่อส่งต่อเพื่อรับการปรึกษาจากจิตแพทย์ในรายที่มีปัญหารุนแรง ในกลุ่มที่ถูกกระทำซ้ำและผู้กระทำเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV พยาบาลจะให้คำปรึกษา (Counseling) เพื่อทำการเจาะเลือดตรวจ HIV ต่อไป

3) นักสังคมสงเคราะห์ / ผู้ให้คำปรึกษา มีหน้าที่ในการค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงทางด้านสังคม สัมภาษณ์ผู้ป่วย ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเด็กจะทำการสัมภาษณ์บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อประเมินสภาพปัญหาและข้อมูลที่แท้จริง ในด้านการวินิจฉัยทางสังคม (Social Diagnosis) เมื่อ นักสังคมสงเคราะห์ได้ข้อมูลรายละเอียดทั้งหมดแล้วจะต้องให้ความเห็นถึงสาเหตุพร้อมวางแผน และหาแนวทางการช่วยเหลือต่อไป นอกจากนี้ นักสังคมสงเคราะห์ยังได้ประเมินสภาพปัญหาของผู้ป่วยเกี่ยวกับสภาพทางครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม พร้อมจัดหาและวางแผนการช่วยเหลือ เช่น ค่าเดินทาง อาหาร นมผง เครื่องนุ่งห่มและอื่น ๆ ตามแต่กรณี บางรายอาจต้องได้รับการช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เช่น ค่ารักษาพยาบาล ของอุปโภค – บริโภค อาชีพ และเงินทุน ฯลฯ ในรายที่ครอบครัวของเด็กได้รับผลกระทบจากการถูกล่วงละเมิดอาจได้รับความเครียดและแรงกดดันจากชุมชน นักสังคมสงเคราะห์จะมีการวางแผนเพื่อบำบัดฟื้นฟูครอบครัว ในการลดภาวะความเครียด และผลกระทบที่เกิดจากการถูกทำร้ายพร้อมฟื้นฟูความสัมพันธ์ในครอบครัว และส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวให้มีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูผู้ถูกกระทำ รวมถึงความเครียดที่เกิดจากปัญหาครอบครัว เศรษฐกิจและสังคม การสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านจิตใจและสังคมจะดำเนินการช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กรายที่มีปัญหาไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวได้ อาจต้องแยกเด็กออกจากครอบครัวหรือชุมชนชั่วคราวโดยหาที่พักชั่วคราวให้ และประเมินเพื่อหาแนวทางป้องกันหรือถ้าไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวต่อไปได้อาจต้องหาที่พักถาวรให้แก่เด็ก นักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีการเยี่ยมโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจให้แก่ทางโรงเรียน ครู และเพื่อนทราบ เพื่อมิให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจและสามารถเข้าโรงเรียนตามปกติ การปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้การช่วยเหลือฟื้นฟูในเด็ก นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กอีกด้วย นักสังคมสงเคราะห์ยังต้องมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ เช่น การหาครอบครัวอุปถัมภ์และการฟื้นฟูสภาพจิตใจระยะยาว รวมทั้งการดูแลเด็กเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี หากเด็กต้องได้รับการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพในเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือเด็กที่สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวได้ควรมีการติดตามป้องกันการถูกระทำซ้ำอีก

4) นักจิตวิทยา มีหน้าที่ตรวจและประเมินทางด้านจิตวิทยา เช่น สถิติปัญญา บุคลิกภาพ ปัญหาทางอารมณ์จิตใจ และปัญหาทางสังคม เมื่อทำการตรวจประเมินผลแล้วนำผลที่ได้มาวางแผนเพื่อทำการบำบัดฟื้นฟูทางจิตวิทยาทางด้านสังคม อารมณ์จิตใจ และบุคลิกภาพ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ปกติสุขเช่นเดิมหลังจากผ่านเหตุการณ์เลวร้ายในชีวิตได้

5) เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีหน้าที่ทางด้านกฎหมายในการจับกุมพร้อมดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิด โดยให้ข้อมูลทางด้านกฎหมาย การสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าว นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ผู้ช่วยเหลือเด็กทุกคนต้องมีความตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยให้ความเห็นใจ ปฏิบัติต่อผู้ถูกระทำความรุนแรงด้วยความสุภาพ และมีไมตรีจิต รวมถึงการรักษาความลับของผู้ถูกระทำเป็นสำคัญ

การทำงานแบบสหวิชาชีพช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานทางนิติเวชได้อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้อย่างแม่นยำ ฉะนั้นกลไกช่วยเหลือที่ดีจะช่วยให้ตรวจพบปัญหาได้อย่างรวดเร็วและช่วยให้เด็กได้รับการรักษาอย่างทันท่วงทีและครบวงจร แต่ในทางปฏิบัติแล้วการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองเด็กกับกลไกการช่วยเหลือยังไม่สอดคล้องกัน ทำให้การคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่ถูกทารุณกรรมไม่ได้เกิดผลอย่างที่เราควรจะเป็น อุปสรรคต่างๆ ยังมีอยู่หลายด้าน เช่น ระบบการประกันสุขภาพที่ยังไม่ให้สิทธิหรือไม่เอื้ออำนวยให้เด็กเร่ร่อน เด็กที่ย้ายตามพ่อแม่ที่เป็นแรงงานย้ายถิ่น เด็กไม่มีสัญชาติ หรือมีปัญหาในการแจ้งเกิดเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจำนวนมากจึงไม่สามารถเข้าถึงการบริการเพื่อรับ แม้แต่การรักษาพยาบาลเบื้องต้นได้ บางครั้งเหตุการณ์ที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศเกิดในสถานที่ที่การให้ความช่วยเหลือยังเข้าไม่ถึง อาจมีพลเมืองดีได้ให้ความช่วยเหลือและพาเด็กไปรักษายังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพภายในชุมชน ซึ่งการช่วยเหลือจากทีมสหวิชาชีพก็ยังไม่อาจเข้าไปไม่ถึง อาจจะได้รับเพียงการรักษาแต่ปัญหาทางกายแต่จะไม่ได้รับการช่วยเหลือเด็กในด้านอื่นๆ เช่น การมองหาสาเหตุและการป้องกันการทารุณซ้ำ การบำบัดฟื้นฟูจิตใจ ผู้นำชุมชนบางแห่งก็อาจจะพยายามจะรักษาเองแต่ก็อาจยังขาดความพร้อมด้านบุคลากรและทักษะของการดูแลและให้ความช่วยเหลือ ทำให้มีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงสูงที่เด็กจะถูกล่วงละเมิดซ้ำอีก การป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ดีกว่าการปล่อยให้ปัญหาแล้ว รัฐบาลควรมีการแก้ไขนโยบายของรัฐที่จะ

เราจึงอาจใช้ในการส่งเสริมความแข็งแรงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งความพยายามจากหลาย ๆ ฝ่ายและองค์กรต่างๆ ในการช่วยรณรงค์เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา การมีมาตรการเฝ้าระวัง การสร้างชุมชนและสังคมที่เข้มแข็งและหลากหลายที่จะช่วยป้องกันปัญหาได้ในระยะยาว เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นปัญหาที่รุนแรงของสังคม จำเป็นที่ทุกคนควรให้ความสนใจอย่างจริงจัง มีนโยบาย-มาตรการการช่วยเหลืออย่างเข้าใจและจริงจัง จะช่วยป้องกันไม่ให้เด็กกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปในอนาคต

เรื่องเล็กๆ ที่ครูอย่ามองข้าม

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่บุคคลทั่วไปยอมรับและให้ความสำคัญ เพราะถือว่าเป็นสถาบันสร้างคน สร้างอนาคตของชาติ ดังนั้นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียนค่อนข้างสูง หน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียนจึงสูงตามไปด้วย ครูเป็นบุคลากรของรัฐที่มีความสำคัญในการพัฒนาเยาวชน นอกจากหน้าที่ในการสอนหนังสือแล้ว การดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี เพื่อเป็นพลกำลังที่สำคัญในการพัฒนาชาติต่อไปในอนาคต จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ครูหรือครูแนะแนวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลเด็กโดยเฉพาะเมื่อเด็กอยู่ที่โรงเรียน และสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศนั้น เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนที่ครูควรให้การดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะครูสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดีพร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกัน บำบัด ฟื้นฟูสภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ทราบสาเหตุที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศคือ ครอบครัวแตกแยก พ่อหรือแม่แต่งงานใหม่ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว ความผูกพันที่เปลี่ยนแปลงไปต่อเด็ก ความอ่อนแอของมารดาในการที่จะช่วยป้องกันเด็กให้พ้นจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กต้องอยู่คนเดียวอาจถูกบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกทารุณกรรมทางเพศแก่เด็กได้

ในการตั้งข้อสังเกตพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาครูต้องรู้จักคาดการณ์หลาย ๆ อย่าง เพราะระหว่างที่เด็กเกิดปัญหาเด็กหลายคนไม่กล้าที่จะบอกเล่าปัญหาให้แก่ครูหรือผู้อื่นฟังได้ เนื่องจากผู้ที่กระทำการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กอาจเป็นบุคคลภายในครอบครัวของเด็กเอง จึงทำให้เด็กไม่กล้าที่จะบอกเล่าข้อมูลต่าง ๆ ได้ ดังนั้นครูควรดูแลเด็กทุกคนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการสังเกตปฏิกิริยาของเด็กว่ามีมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใดบ้าง เด็กหลายคนที่ตกเป็นเหยื่อ พยายามส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัวเพียงแต่สัญญาณนั้นไม่ใช่การพูดบอกออกจาก

ปากของเด็กเอง แต่จะแสดงความผิดปกติที่เคยเป็นออกมาให้เห็น ซึ่งพฤติกรรมที่สามารถสังเกตว่าเด็กเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่คือเด็กมีอาการซึมเศร้า มีปัญหาด้านการกิน การนอน การขับถ่าย หรือด้านการเรียน หนีโรงเรียน หรือหนีออกจากบ้าน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสัญญาณสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความผิดปกติ ยกตัวอย่างจากกรณีศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนสนใจในการเรียน เป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส เป็นที่รักของทุกคนในโรงเรียน แต่หลังจากที่กรณีศึกษาถูกทารุณกรรมทางเพศ กรณีศึกษามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งอาการซึมเศร้า เหม่อลอยขณะเรียน แยกตัวออกจากกลุ่ม เป็นต้น

สำหรับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในรายที่สามารถบอกครูหรือมีเพื่อนมาบอกหรือแจ้งให้ครูทราบ ครูจะต้องสร้างบุคลิกภาพเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เด็กในการที่จะยอมเปิดเผยและเล่าเรื่องราวให้ครูฟัง ในกรณีที่ครูยังไม่ทราบแน่ชัดว่าเด็กจะถูกทารุณกรรมทางเพศหรือไม่ ควรปฏิบัติตนดังนี้ อย่าปฏิเสธเด็ก ให้เชื่อและฟังเรื่องราวของเด็กไว้ก่อน ถึงแม้ว่าเรื่องที่เด็กเล่าจะเชื่อถือได้ยากเพียงใด เพราะถ้าเด็กสร้างเรื่องขึ้นมา แสดงว่าเด็กกำลังมีปัญหาด้านอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน นอกจากนี้ควรรับฟังอย่างสงบ ไม่ควรมีท่าทีเบื่อหน่ายหรือรำคาญแก่เด็ก

เมื่อเด็กเล่าให้ฟังพยายามให้เด็กค่อยๆ เล่าลำดับเหตุการณ์ วัน เวลา สถานที่ ผู้กระทำ พร้อมการซักถามเด็กควบคู่กันไป ในระหว่างที่ครูฟังเด็กเล่าอย่าแสดงกิริยาอาการใดๆ อย่างชัดเจน เพราะจะทำให้เด็กไม่กล้าเล่ารายละเอียดข้อเท็จจริงทั้งหมด ควรมีการปลอบโยน พร้อมให้กำลังใจเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจว่าเด็กจะไม่ถูกทิ้งให้เผชิญกับปัญหาเหมือนเช่นที่ผ่านมา การที่ครูบอกให้เด็กทราบว่าสิ่งที่เด็กเล่าให้ครูทราบเป็นสิ่งที่ถูกต้อง จะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เด็กว่าตนจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยได้

หลังจากที่ฟังข้อมูลจากเด็กจบแล้วครูควรวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับทั้งหมด หากเป็นเรื่องที่ไม่จริง รายละเอียดและข้อเท็จจริงจะไม่ชัดเจน ไม่สามารถปะติดปะต่อเรื่องราวได้อย่างครบถ้วน เพราะการเล่าทวนหลายครั้งข้อมูลนั้นจะไม่ตรงกัน แต่หากว่าเด็กนั้นมีปัญหาด้านสุขภาพจิตและอารมณ์ ก็ควรให้พิจารณาช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป

แต่ในกรณีที่ทราบแน่ชัดว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ครูควรควบคุมอารมณ์ให้ได้รับฟังข้อมูลอย่างมีสติ ไม่แสดงอาการโวยวาย โกรธเคือง หรือวิตกกังวลให้เด็กเห็น เพราะอาจทำให้เด็กตกใจกลัวจนไม่กล้าบอกความจริง และไม่ให้ความร่วมมือ ควรปลอบโยนและให้กำลังใจ พร้อมยืนยันว่าเด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากผู้กระทำ ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษ หากพบว่าผู้ทารุณกรรมทางเพศเด็กเป็นคนแปลกหน้าครูควรแจ้งตำรวจทันที พร้อมเล่ารายละเอียดทุกอย่างเท่าที่ทราบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับเด็กคนอื่นๆต่อไป แต่หากเป็นบุคคลในครอบครัว ควรมีการวางแผนในการดำเนินการอย่างรัดกุม เนื่องจากเป็นบุคคลใน

ครอบครัวของเด็กเอง หากไม่มีการวางแผนที่ดี ผู้กระทำอาจถูกปกป้องหรือไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในครอบครัว และอาจไม่เชื่อในข้อมูลของครูหรือเด็กได้ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กได้รับอันตรายจากผู้กระทำภายหลัง ในการดำเนินการช่วยเหลือเด็ก ควรแจ้งให้ผู้บริหารของโรงเรียนทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการช่วยเหลือให้เป็นไปตามขั้นตอนของแต่ละโรงเรียน

การขอความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ เมื่อผ่านขั้นตอนการดำเนินการช่วยเหลือเด็กของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนควรประสานงานหรือแจ้งให้หน่วยงานที่ช่วยเหลือเด็กด้านนี้โดยตรงทราบ อาทิ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเพื่อนหญิง ศูนย์ประชาบดี บ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นต้น

นอกจากนี้ครูควรจะช่วยเหลือเด็กอย่างเร่งด่วน ไม่ควรปล่อยให้ปัญหานี้ผ่านเลยไป เพราะการทารุณกรรมทางเพศเด็ก ถึงแม้บาดแผลทางร่างกายจะหายเป็นปกติ แต่ความทรงจำอันเลวร้ายและสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ไม่ได้จางหาย กลับยิ่งทำให้สภาพชีวิตของเด็กถดถอยลง หากเหตุการณ์เช่นนั้นยังวนเวียนอยู่ในตัวเด็กเสมอ

สิ่งสำคัญที่ครูควรปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศคือ ครูต้องรักษาความลับของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะการรักษาความลับเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเด็กมีความกลัวที่ความลับนั้นจะถูกเปิดเผย และเป็นเรื่องที่น่าอับอายอย่างยิ่ง ซึ่งเด็กบางรายจะทราบว่าตนนั้นถูกทารุณกรรมทางเพศ การที่เด็กมีความมั่นใจว่าครูจะสามารถเก็บเรื่องนี้เป็นความลับได้ ครูจะต้องสร้างความมั่นใจโดยคำพูดและการกระทำให้เด็กทราบ เพื่อที่เด็กจะได้จึงตัดสินใจบอกรายละเอียดแก่ครูได้อย่างครบถ้วนชัดเจน

สำหรับการดูแลและฟื้นฟูจิตใจเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในเบื้องต้น ครูสามารถทำได้โดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้ความหวังและอาสาจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ถ้าเด็กไม่อยากเล่าไม่ควรไปเข้าชื้อยารู้รายละเอียด เพราะเด็กจะเกิดความอายและขอก้าวใจมากขึ้น ส่วนความสงสารไม่ควรทำ ไม่ควรพูดบ่นหรือพูดถึงเหตุการณ์นั้นว่าไม่ดี ไม่เหมาะสมต่างๆ เพราะจะทำให้เด็กเกิดความทุกข์หนักมากขึ้น

แม้ว่าปัจจุบันปัญหาทางเพศจะเป็นปัญหาที่สังคมไทยยังไม่สามารถแก้ไขได้ แต่ตัวเด็กเองทราบว่าปัญหาดังกล่าวหากตนรู้จักป้องกันตนเองและใช้ทักษะการปฏิเสธแล้ว ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่มาสร้างความยุ่งยากจิตใจแก่ตนได้อีก ถึงแม้ว่าบางสถานการณ์ที่เด็กเข้าไปอยู่จะต้องอาศัยความคิดและความรู้สึกเดิมอันเลวร้าย แต่ก็ทำให้เด็กมีเกราะป้องกันตนเองไม่ให้เศร้าซึม หรือหดหู่ เนื่องจากเด็กรู้จักที่จะหลีกเลี่ยงและจัดการกับปัญหาดังกล่าว ตลอดจนสามารถสร้างภูมิคุ้มกันตนเองในอนาคต

นอกจากนี้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรมีกระบวนการดำเนินงาน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีขั้นตอนการทำงานชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน เป็นต้น เพื่อมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 5 ประการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

นอกจากครูจะสามารถรู้จักนักเรียนรายบุคคลจากการใช้เครื่องมือโดยการใช้แบบประเมินแบบทดสอบ หรือแบบสัมภาษณ์แล้ว ยังสามารถใช้ระเบียบสะสมซึ่งเป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตในความผิดปกติ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1. กลุ่มปกติ คือ เด็กที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคัดกรองของโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา คือ เด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ที่ควรให้การป้องกันและช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน พร้อมดูแลอย่างใกล้ชิด การจัดกลุ่มเด็ก มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวในการหาวิธีเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของเด็กให้ดียิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวจะมีข้อมูลของเด็กในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองเด็กเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของเด็กจะมีน้อยลง อันจะส่งผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

3. การส่งเสริมนักเรียน

เป็นการสนับสนุนให้เด็กที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่เด็กทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับเด็กในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดพร้อมหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไข ปัญหาของเก็จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

5. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการในข้อ 4 แล้วนั้นอาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วเด็กมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานักเรียนหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขในการดำเนินการส่งต่อ แบ่งได้ 2 แบบคือ

5.1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาทำการส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

5.2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น โรงพยาบาล ตำรวจ มูลนิธิ หน่วยงานราชการที่สามารถให้การช่วยเหลือเด็กในแต่ละด้าน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็กนั่นก็คือ การป้องกันเพื่อไม่ให้เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งทุกคนในสังคมสามารถทำได้โดยช่วยกันสอดส่องความผิดปกติในสังคม พร้อมการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีทักษะการดูแลและป้องกันตนเองในภาวะสังคมที่ไม่ปกติดังเช่นสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้รัฐควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการดูแลช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลจากการถูกทารุณกรรมทางเพศ ส่งเสริมให้มี ทีมสหวิชาชีพในหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศอย่างใกล้ชิดและเป็นการป้องกันปัญหาการถูกกระทำซ้ำจากบุคคลอื่นอีก

อย่าปล่อยให้สังคมป่วย

สังคมไทยในปัจจุบันพบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ปัญหาครอบครัวและรวมถึงปัญหาการทารุณกรรมทางเพศในเด็กด้วย ซึ่งการทารุณกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม ถึงแม้จะกำหนดให้มีข้อห้าม บทลงโทษทางสังคมและทางกฎหมายมากมายเพียงใด กลับเห็นได้ว่าปัญหานี้ก็ไม่เคยลดลงเลย มีหน้าซ้ำยังเป็นปัญหาที่นับวันจะรุนแรงและน่ากลัว ทั้งในแง่ของรูปแบบ วิธีการที่ผู้กระทำผิดนำมาปฏิบัติ และเป็นปัญหาที่เรื้อรัง เพราะยังไม่สามารถหาทางแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันที่ต่างคนต่างดิ้นรนเพื่อแสวงหาความอยู่รอด ทำให้มีวิถีชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่ไม่มีความเอื้อเฟื้อหรือเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เพศชายสามารถรังแกเพศหญิงหรือเด็กได้ง่ายโดยไม่มองว่ากลุ่มคนกลุ่มนี้จะไม่มีความรู้แต่กระทำให้ตนเกิดความพึงพอใจเท่านั้น จะเห็นได้ว่ากรณีศึกษาเป็นเพียงกรณีตัวอย่างในสังคมที่เกิดขึ้นเพียงเศษเสี้ยวของปัญหาดังกล่าว เนื่องจากปัญหาการทารุณกรรมทางเพศในเด็knับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน นับเป็นภัยเงียบที่เกิดขึ้น แต่คนในสังคมยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบของปัญหานี้เท่าที่ควร ยังมีข่าวการทารุณกรรมทางเพศในเด็กปรากฏให้เห็นตามสื่ออยู่เสมอ นับวันก็มักจะมีรูปแบบใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้ชีวิตอยู่อย่างหวาดระแวง เพราะแม้แต่คนรอบข้างก็ยังไม่สามารถไว้วางใจได้ จากข่าวตามที่ปรากฏผ่านสื่อ สร้างความสลดให้กับสังคมอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่มีใครทราบว่าทำไมปรากฏเป็นข่าวนั้นมีอีกมากนักน้อยเพียงใด ซึ่งแต่ละภาคในประเทศไทยล้วนประสบปัญหาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ทำให้มีคำถามว่าสังคมจะมีแนวทางในการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่ และพร้อมที่จะทำความเข้าใจกับปัญหาดังกล่าว ตลอดจนสังคมควรเข้าใจถึงความสำคัญของการละเมิดสิทธิเด็ก โดยเฉพาะการล่วงละเมิดทางเพศนั้นก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก และมีผลต่อเนื่องถึงครอบครัวและสังคม นำไปสู่วงจรอุบาทว์ของปัญหาสังคมที่ไม่สิ้นสุดขณะเดียวกันจากสถิติที่ได้รับการเปิดเผยยังต่ำกว่า

สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากเด็กไม่สามารถดูแลและป้องกันตนเองได้ ตลอดจนเด็กไม่ทราบว่าสถานการณ์แบบใดที่อาจนำไปสู่การทารุณกรรมทางเพศประกอบกับความไว้วางใจคนในครอบครัวซึ่งเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศแก่เด็กมากที่สุด ทำให้ในประเทศไทยมีรายงานถึงสถานการณ์การล่วงละเมิดสิทธิเด็กที่รุนแรงและแพร่หลายอย่างมากแต่การเข้าถึงเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้อาจยังไม่มีไม่มาก สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่ครอบครัวรู้ว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ แต่กลัวความอับอายจากคนในชุมชนจึงปกปิดเรื่องดังกล่าวไว้ จึงทำให้เด็กไม่ได้รับการช่วยเหลือและรักษาได้ทันทั่วถึงที่ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจในระยะยาวได้

ข้อเท็จจริงที่คนในสังคมควรรู้คือ การทารุณกรรมทางเพศในเด็กเกิดขึ้นได้แทบจะในทุกสถานที่และเป็นที่น่าตกใจว่าสถานที่ ๆ เด็กมักถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุดคือ ที่บ้าน โรงเรียน ห้องน้ำสาธารณะ สนามเด็กเล่น วัด ห้างสรรพสินค้า โดยเด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมทางเพศมีทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายที่ไม่จำกัดอายุ โดยเด็กที่ถูกกระทำ หรือตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ มักเป็นเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่ หรือปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวบ่อย ๆ นอกจากนี้ เด็กมักถูกทารุณกรรมทางเพศจากคนใกล้ชิดตัวเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นพ่อเลี้ยง พ่อแท้ ๆ พี่ชาย ลุง ป้า น้า อา เพื่อนบ้าน ครู พระ เป็นต้น สอดคล้องกับเบญจพร ปัญญาข (อ้างในอุบลรัตน์ อยู่เป็นสุข, 2544) ที่กล่าวว่า เด็กที่เสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัว มักอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ขัดแย้งในชีวิตสมรส มีพ่อเลี้ยงหรือบุคคลอื่นอยู่ในบ้านแม่ทำงานนอกบ้าน มีการทิ้งเด็กไว้ตามลำพัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี ไชยมงคล (อ้างใน อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์, 2552) ที่ได้จำแนกสาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศในสาเหตุของสภาพภายในครอบครัวที่พบว่ามีความเสี่ยงสูง พบในครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น บิดาหรือมารดามีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ขาดการดูแลเอาใจใส่ปล่อยให้เด็กไว้ตามลำพัง ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการถูกทารุณกรรมทางเพศ นอกจากนี้เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนับวันจะมีอายุน้อยลงทุกที ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่เด็กนั้นมักมีเพิ่มขึ้นและรุนแรงมากกว่าเดิม เนื่องจากเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศตั้งแต่เด็กจะมีอาการเสพติดทางเพศโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะเด็กเหล่านี้จะไม่ทราบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนนั้นถูกหรือผิด เด็กไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง หากเด็กได้ถูกทารุณกรรมทางเพศบ่อย ๆ โดยที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจะทำให้เด็กมีสนใจในเรื่องเพศเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน

จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อแก้ไขและจัดการปัญหาดังกล่าวในประเทศไทยยังไม่มีการใช้จริงจังและเด็ดขาดในการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพราะยังไม่มีกฎหมายใดที่เหมาะสมเพียงพอในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศ แม้จะมีการกฎหมายเพื่อคุ้มครอง

ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ในเรื่องของการล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังไม่มีความหมายที่ป้องกันการล่วงละเมิดระหว่างลูกจ้าง หรือการถูกคุกคามในที่ทำงาน หรือ หน่วยงานดูแลการให้คำปรึกษา ร้องเรียน สำหรับหน่วยงานราชการมีโทษกรณีกระทำผิดหลายระดับแต่ไม่มีการระบุในกรณีการล่วงละเมิดทางเพศ เช่นเดียวกับในสถานศึกษา(วันที่สืบค้น 8 มิถุนายน 2554 จาก <http://wrote107.blogspot.com>)

นอกจากนี้หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือเด็กจำนวนมากทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากขาดงบประมาณในการจัดจ้างหรือสรรหาบุคลากรเฉพาะด้าน ทำให้เด็กที่ประสบปัญหาส่วนใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการช่วยเหลืออย่างล่าช้าเกินกว่าที่จะเยียวยาเด็กได้ จึงทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับการช่วยเหลือและฟื้นฟูตนเอง ซึ่งส่งผลเสียแก่เด็กเหล่านี้เป็นอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าปัญหาการทารุณกรรมทางเพศไม่ว่าจะเกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยหรือต่างประเทศนั้น มาจากระบบชายเป็นใหญ่ รวมทั้งระบบสังคมในยุคก่อนที่จะยกย่องให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ดังนั้นผู้ชายจึงถือว่าตนเองเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง จึงได้ทำการทารุณกรรมทางเพศหรือกระทำการที่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้หญิงที่เป็นผู้ด้อยกว่า โดยมีอำนาจและระบบสังคมที่ยังยึดถือค่านิยมชายเป็นใหญ่เป็นเครื่องมือในการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้หญิง โดยที่ผู้หญิงไม่สามารถออกมาเรียกร้องหรือเปิดเผยได้เพราะอยู่ใต้อำนาจของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงการขาดศีลธรรมและการยับยั้งชั่งใจ จึงทำให้เกิดปัญหาการทารุณกรรมทางเพศเด็กในสังคมปัจจุบัน การแก้ปัญหาที่ดีที่สุดต้องเริ่มจากครอบครัวเป็นอันดับแรก โดยพ่อแม่ต้องรู้จักอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้รู้จักเคารพสิทธิความเป็นหญิง ชาย รู้จักที่จะให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ว่าเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศ และที่สำคัญพ่อแม่ต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกได้เห็นเพื่อที่บุตรหลานจะได้ซึมซับเอาสิ่งที่ดีงามนั้นไปใช้อยู่ร่วมกับคนในสังคม ได้ และปัญหาการถูกทารุณกรรมทางเพศก็จะลดน้อยลงเพราะทุกคนรู้จักที่จะเคารพสิทธิและรู้จักที่จะให้เกียรติผู้อื่น นอกจากนี้การแก้ไขกฎหมายเพื่อสามารถเอาผิดกับผู้กระทำต้องลงโทษอย่างเด็ดขาด เพราะถือว่าผู้ที่ถูกกระทำเป็นเพียงเด็กที่ไม่สามารถเข้าใจในการกระทำดังกล่าวได้ จึงทำให้ตนเองขาดการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์ดังกล่าว

สำหรับการช่วยเหลือทางสังคม ยังเป็นไปได้ยากเนื่องจากความรู้ความเข้าใจของคนในสังคมยังไม่ดีพอ เนื่องจากสังคมบางกลุ่มคิดว่าเด็กกลุ่มนี้เป็นคนที่ไม่ดี ไม่น่าคบหรือไม่ควรให้การช่วยเหลือ บางคนคิดว่าเพราะเด็กทำให้ครอบครัวหรือชุมชนเสื่อมเสียชื่อเสียง แสดงความรังเกียจเด็กอย่างเห็นได้ชัดเจน ทำให้เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศเกิดบาดแผลในจิตใจเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่คนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะสร้างเกราะป้องกันไม่ให้เด็กหรือเยาวชนถูกทำร้ายจากภัยทางสังคมได้ หากคนในสังคมร่วมมือร่วมใจกันเพื่อสอดส่องภัยที่จะทำร้ายเด็กและเยาวชนของตนให้ปลอดภัย จะทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเติบโตเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศได้ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบทางจิตใจของเด็กในระยะยาว ภายหลังจากที่เด็กได้รับการช่วยเหลือที่ส่งผลให้เกิดความยุ่งยากในการดำรงชีวิตประจำวันของเด็ก
2. ควรมีการศึกษาวุฒิกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพื่อจะได้หาแนวทางในการบำบัดและฟื้นฟูเด็กต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้ชีวิตหลังจากที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ จะได้นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศในรายอื่น ๆ ต่อ